

ТЕМА: Психологічні закономірності виховання

ПЛАН:

- 1. Визначення поняття «виховання».**
- 2. Загальні психологічні закономірності.**
- 3. Психологічні механізми виховання.**

Психологічні закономірності виховання – це об'єктивно існуючі, стійкі та повторювані зв'язки, що відображають взаємодію внутрішніх (психічних) механізмів особистості з зовнішніми виховними впливами. Їхня реалізація забезпечує ефективний розвиток і формування особистості.

2. Загальні психологічні закономірності

Виховний процес підпорядковується низці ключових закономірностей, які необхідно враховувати для його ефективності:

- **Зумовленість виховання суспільними потребами та умовами:**
 - **Суть:** Зміст і методи виховання завжди відображають вимоги та ціннісні орієнтири суспільства, в якому живе людина. Психіка особистості формується у контексті конкретної культури та соціальних норм.
- **Визначальна роль діяльності і спілкування:**
 - **Суть:** Особистість розвивається і виховується не в пасивному стані, а в **активній взаємодії** з навколишнім світом. Провідні види діяльності (гра, навчання, праця) та **спілкування** є основними сферами, де засвоюються норми, формуються мотиви та розвиваються якості.
- **Взаємозалежність процесів виховання і розвитку:**
 - **Суть:** Виховання може бути ефективним лише тоді, коли воно спирається на **психічний розвиток** особистості (сензитивні періоди, вікові особливості) і водночас **стимулює** цей розвиток, веде його за собою (зокрема, через зону найближчого розвитку).
- **Зв'язок виховання з життям (практикою):**

Суть: Формування моральних, соціальних та трудових якостей відбувається не лише через словесне переконання, а й через **реальний життєвий досвід** та участь у суспільно-корисній діяльності.

3. Психологічні механізми виховання

На рівні індивідуальної психіки виховний вплив реалізується через такі основні механізми:

- **Наслідування (Імітація):**

- **Суть:** Це свідоме або несвідоме відтворення індивідом зовнішніх рис, зразків поведінки, дій та вчинків інших людей, особливо **значущих дорослих** (батьків, педагогів, авторитетів). Наслідування є критично важливим на ранніх етапах онтогенезу і залишається дієвим усе життя, особливо при освоєнні складних соціальних норм.